

วารสารส่งเสริมกิจกรรม 5ส
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
รายเดือน ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2548
ฉบับที่ 16

5ส ใส่ใจ

MAE FAH LUANG UNIVERSITY

วารสารส่งเสริมกิจกรรม 5ส มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 0-5391-6000 โทรสาร 0-5391-6034

บทความวิชาการ กุมภาพันธ์ 2548

5ส ใส่ใจ ฉบับนี้อยู่ในช่วงที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งกิจกรรม 5ส เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้การประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น กิจกรรม 5ส ที่ชาวมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ดำเนินงานอยู่นั้น ได้สะท้อนถึงความร่วมมืออย่างดียิ่งของทุกคน เพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นตัวอย่างของการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ

ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2548 เป็นวันพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง รุ่นที่ 2 จึงขอแสดงความยินดีแก่บัณฑิตใหม่ทุกท่าน ณ โอกาสนี้ด้วย และหวังว่าบัณฑิตทุกคนจะเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนคุณภาพที่ดีของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงให้จรไกลไปอย่างกว้างขวางด้วยเช่นกัน

สาเหตุที่ทำให้ 5ส ถดถอย

คัดย่อจากบทความของคุณสมิต สัจฉกร ประธารกรรมการบริษัท บี ซี จี จำกัด จากวารสาร For Quality Journal ปีที่ 6 ฉบับที่ 37 พฤษภาคม-มิถุนายน 2543

ทำไม่กิจกรรม 5 ส จึงมีอาการผ้อแผ่วลงไม่คึกคักอย่างเดิม เพราะทำเป็นแพชชั่น เท่อของใหม่ จนมีคำล้อว่า เกิดที่อเมริกา โตที่ญี่ปุ่น มาตายที่เมืองไทย บรรดาเกจิอาจารย์ 5ส ต่างตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า ผู้บริหารไม่เอาจริง เพราะเป็นผู้นำยอมผลัดดันได้ทุกเรื่อง แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก็ยอมมีส่วนร่วมเป็นสาเหตุของปัญหาไม่มากก็น้อยทั้งสิ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. การมุ่งเน้นความหมายของกิจกรรม 5ส ที่ผิด ผู้ปฏิบัติมักจะเข้าใจดี แต่เวลาอธิบายความหมายของ กิจกรรม 5ส กลับไปมุ่งเน้นเรื่องที่ไม่ใช่หัวใจของ 5ส ซึ่งความหมายของกิจกรรม 5ส คือ
 - สะสาง = คัดแยกสิ่งของจำเป็นและไม่จำเป็นต้องใช้ (แต่ไปเน้นเรื่องการบริจาคหรือนำออกขายแทน)
 - สะดวก = ต้องเชื่อมโยงถึงประสิทธิภาพในการทำงาน (ไปเน้นเพียงจัดของให้เป็นระเบียบเท่านั้น)
 - สะอาด = ทั้งสัมผัส และการมองเห็น
 - สุลักษณะ = รักษาสภาพเดิม คือรักษามาตรฐานของ 3 ส แรกไว้
 - สร้างนิสัย = ปฏิบัติ 3ส แรก จนเป็นนิสัย ไม่ต้องให้ใครมาบอกให้ทำ
2. ความรู้ความเข้าใจไม่กระจ่างแจ้ง ทำให้พึงพอใจเพียงแค่ขี้เขี้ยวให้ปิดกวาด เช็ดถู ดูแลความสะอาดและเป็นระเบียบเท่านั้น แท้จริง 5ส จะช่วยเพิ่มผลผลิต (Productivity) เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency) และการจัดการคุณภาพ (Quality management)
3. โดยทั่วไปผู้นำกิจกรรม 5ส ไปใช้ ไม่เข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของการทำ 5ส ซึ่งเป้าหมายที่แท้จริงของการทำ 5ส คือ สร้างคน พัฒนาคนให้มีวินัย มีจิตสำนึกในคุณภาพ ลดความสูญเปล่า
4. คนส่วนใหญ่มักคิดว่าตนรู้เกี่ยวกับการทำกิจกรรม 5ส แล้ว แต่ไม่เข้าใจ โดยต้องแท้ บ้างก็รู้ความหมาย แต่ไม่รู้วิธีทำ แม้จะมีการอบรมแล้ว ดูงานแล้ว แต่ก็ไม่รู้วิธีทำที่แท้จริงก็จะทำไม่ถูกไม่เกิดผล ทำให้เบื่อหน่ายทอดถอย ดังนั้นเมื่ออบรม 5ส แล้วต้องทำได้และทำเป็น ไม่ใช่ลองทำ หรือทำตามผู้บังคับบัญชาเพียงอย่างเดียว
5. การมุ่งทำกิจกรรมเพื่อแสดงว่าทันสมัยแต่ไม่มีการติดตามผล เกิดการริเริ่มแต่ไม่มีการสานต่อ สังคมไทยมุ่งกิจกรรมเป็นหลัก (Activity Oriented) สิ่งนั้นฉันก็ทำ สิ่งนี้ฉันก็ทำ แต่ไม่มุ่งที่ผล (Result Oriented)

ต่อจากหน้า 1...

6. การนำกิจกรรม 5ส ไปใช้โดยไม่คิดถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพ หยุดอยู่ที่สะอาดและมีระเบียบ ทำให้ผู้ที่มีศักยภาพในการคิดปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องเกิดความเบื่อหน่าย
7. การมุ่งผลงานด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบเพื่อการแข่งขันเท่านั้น แต่เรื่องการทำความสะอาดและวางสิ่งของให้เป็นระเบียบ จนทำให้คนที่ไม่เข้าใจเหตุผลมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกิจกรรม 5ส เห็นเป็นเรื่องกฎเกณฑ์คนมาทำงานผิดประเภทจนต่อต้านได้
8. การดำเนินกิจกรรมอย่างไม่เป็นระบบ ต่างคนต่างทำไม่คิดร่วมกันทำเป็นกลุ่ม ไม่ประชุมวางแผน ใครจะทำอะไร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ ไม่มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
9. การไม่ปฏิบัติกิจกรรม 5ส อย่างต่อเนื่อง และการขาด Plan Do Check Action ทำให้เกิดล้าหลัง ใครขยันก็ทำ ใครละเลยก็ปล่อยตามเรื่องตามราว ผู้บริหารก็ไม่ได้สั่งให้ทำเสียที
10. การขาดการติดต่อและรายงานผล 5ส ซึ่งการทำกิจกรรม 5ส จะต้องมีการติดต่อและรายงานผล ซึ่งก็เหมือนโครงการอื่นๆ ที่ต้องติดตามผล มีระบบรายงานเป็นเครื่องช่วยในการควบคุมแผนงานให้บรรลุผล การไม่ติดตามเท่ากับขาดการควบคุมให้เป็นไปตามแผนโครงการ จึงทำให้การทำกิจกรรม 5ส ไม่ประสบผลสำเร็จ
11. ไม่มีกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจ การกระตุ้นให้ทำ 5ส สม่่าเสมอจนเป็นนิสัย โดยจะต้องอาศัยกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้เกิดการสื่อสารในองค์กรกับบุคคลภายนอก เพื่อสร้างบรรยากาศของความสนใจเอาใจใส่ทำกิจกรรม

สรุป 5ส จะประสบผลสำเร็จได้ โดยผู้บริหารสูงสุดต้องเป็นผู้ริเริ่มมีส่วนร่วมให้การสนับสนุน ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่ต้นแก่พนักงาน ติดตามให้ทำกิจกรรมอย่างมีแผนงานเป็นระบบต่อเนื่องด้วยการสร้างแรงจูงใจอย่างเหมาะสม

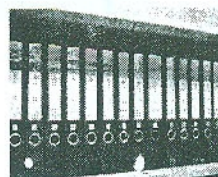
ข่าวสาร

สรุปผลการตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรม 5ส ครั้งที่ 1/2548 เดือนมกราคม 2548

อันดับที่	พื้นที่	คะแนน
1	อาคาร RE ชั้น 1,2 และหน่วยประสานงานฯ	85
2	อาคารสำนักงานอธิการบดี	83
3	อาคารสำนักวิชา E1 ชั้น 3	80
4	อาคารปฏิบัติการ S2	77
5	อาคารสำนักวิชา E2 และอาคารส่วนหน้า	77
6	อาคารศูนย์บรรณสารฯ และศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนฯ	76
7	อาคารสำนักวิชา E1 ชั้น 2	73
8	อาคารสำนักวิชา E1 ชั้น 4	66
9	อาคารสำนักวิชา E1 ชั้น 1	60

การตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม 5ส ครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2548 โดยคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม 5ส ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้มีข้อสังเกตดังนี้

1. พนักงานในแต่ละพื้นที่ให้ความร่วมมือ และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม 5ส เป็นอย่างมาก
2. แต่ละพื้นที่มีพัฒนาการในการทำกิจกรรม 5ส ดีขึ้น
3. ควรสนับสนุนให้มีการดูงานการดำเนินกิจกรรม 5ส ระหว่างพื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยฯ ด้วย
4. แต่ละพื้นที่มีการจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรม 5ส ได้ชัดเจนมากขึ้น และจัดได้น่าสนใจเป็นอย่างมาก แต่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติมในบางส่วน

ประสบการณ์ทำกิจกรรม 5ส

ของสำนักวิชานิติศาสตร์

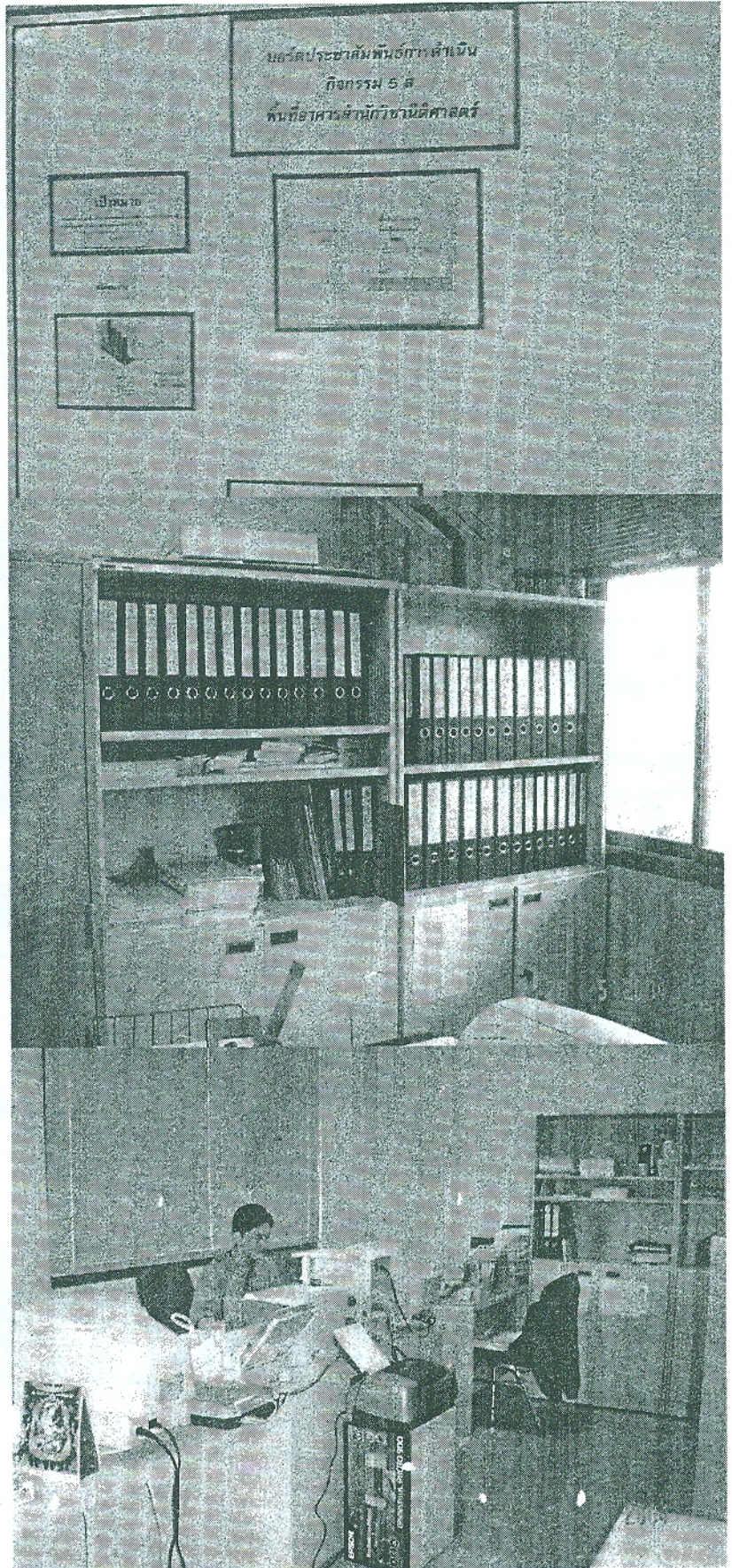
สำหรับสำนักวิชานิติศาสตร์ การทำกิจกรรม 5ส นั้นถือได้ว่าเป็นงานอย่างหนึ่งที่สำนักวิชานิติศาสตร์ให้ความสำคัญในการทำกิจกรรม 5ส และปัญหาที่พบในการทำกิจกรรม 5ส นั้นมีมาก แต่อาจารย์และเจ้าหน้าที่ก็ให้ความร่วมมือร่วมกันทำ 5ส

ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรม 5ส

เนื่องสำนักวิชานิติศาสตร์มีพื้นที่ห้องทำงานจำกัด แต่เอกสารต่าง ๆ ของสำนักวิชาฯ มีค่อนข้างมาก เอกสารจึงได้จัดวางตามสภาพของพื้นที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้ภายในห้องของเจ้าหน้าที่ดูแล้วไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและภายในห้องทำงานของอาจารย์ดูแคบลงไม่เรียบร้อย เพราะว่ามีหนังสือประกอบการสอนของอาจารย์แต่ละท่านมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตู้หนังสือไม่พอใส่ จึงทำให้ผู้ที่มาพบเห็นดูแล้วไม่สะอาดตาไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

การแก้ปัญหา

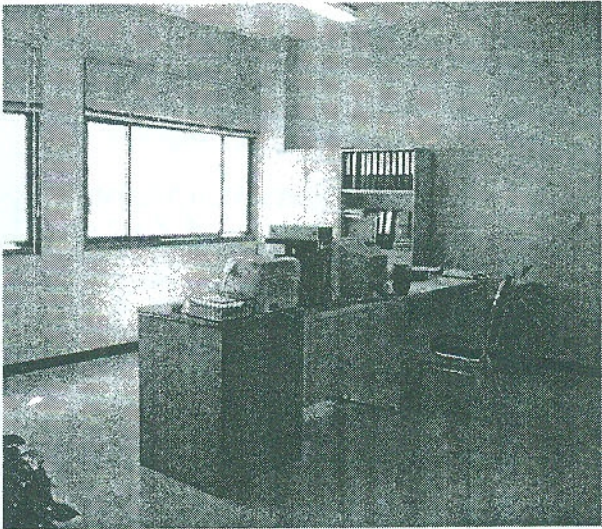
จากการที่มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรมกิจกรรม 5ส เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2548 เรื่อง เจาะลึกเทคนิคการนำ 5ส ไปปฏิบัติ ซึ่งได้นำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติในหน่วยงาน จึงทำให้ได้รู้ว่าการทำกิจกรรม 5ส นั้นจะต้องทำอย่างไรจึงจะดูสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น พอรับเอกสารจากหน่วยงานอื่นก็แยกจัดเข้าแฟ้ม อาทิ หนังสือรับจากภายนอก เราก็แยกเก็บเข้าแฟ้มหนังสือรับภายนอก หนังสือรับภายในเราก็แยกเก็บเข้าแฟ้มรับภายใน ทั้งนี้ สำนักวิชาฯ ได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดทำ 5ส ในการจัดโต๊ะ เก้าอี้ทำงาน ตู้เอกสาร ตู้หนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้นแล้ว โดยสำนักวิชาฯ จะร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรม 5ส อย่างต่อเนื่องและให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

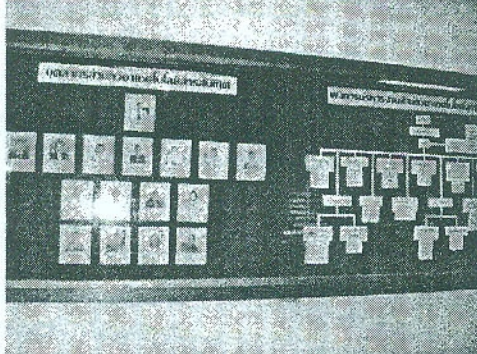
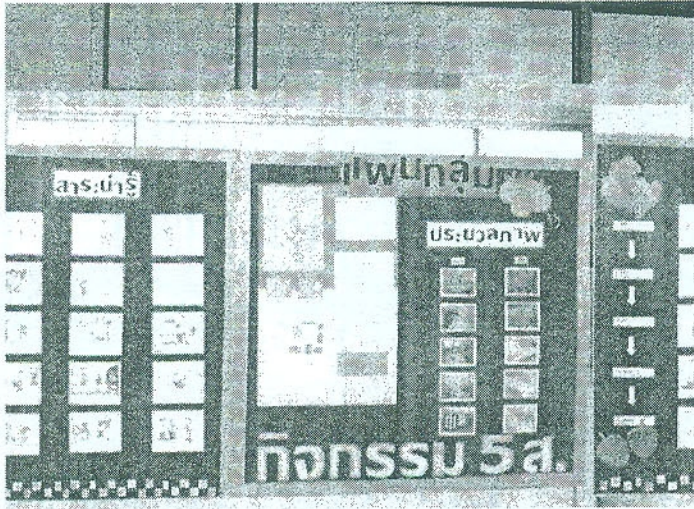
ซบ

ซบ พื้นที่อาคารสำนักวิชา E1 ชั้น 3
 อู้อู้อู.....งานนี้ชื่อ 7777...ขอหนีเจ้านายมาเที่ยวไกล
 ถึงเมืองเหนือ.....ได้เกิดปิ้งใจเตี้ยขึ้นมาได้ว่าลองเปลี่ยนแนว
 การเขียนแคะแคะเกาษาประจำสายบันเทิงมาเป็น.....กลุ่มคน
 ทำงานแหวดอย.....บังติกว่า บังเอิน บังเอิญได้แอบหนีไปสืบ
 ราชการลับที่ อาคาร E1 ชั้น 3 แ่วว่าเป็นถิ่นพำนักของ 2
 สำนักวิชาผู้ยิ่งใหญ่ คือ สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและ
 สำนักวิชาอุตสาหกรรมเกษตร.....อู๊ยตายวายกรี้ด ทำไมมันช่าง
 เนียบขนาด.....แอบล้วงแคะแคะเกาก็ทราบว่ 2 เจ้าสำนัก (พี่แต้ว
 2000 และพี่ธง) ร่วมมือกันหวังเป็นเจ้ายุทธภพด้าน 5ส
 โดยมีสโลแกนว่าอาคารไหนเราไม่สนอยากทำจนเจอกันที่ E1
 ชั้น 3.....อยากรู้ว่าว่เรียบเนียบขนาดไหน???
 ลองดูรูปซะ ก่อนจ้า.....

1).....ว้าว.....กะว่าไม่ให้ห้องฝุ่นได้มีवासนาเกาะเลยเหรอะคะ

2) เห็นบอร์ดแล้ว ก็รู้ว่าสำนักวิชาอุตสาหกรรมเกษตรนี้เขาเอาจริง (อยากรู้ว่าไฉ่เป็นไฉ่ เชิญมาดูที่สำนักวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ได้เจ้า)

3) โอ้...เขี่ยมมากเลยจอร์จ.....

